

JOSEF BASS

ur. 1923; Lublin

BIOGRAM ŚWIADKA HISTORII

Josef Bass urodził się 20 lutego 1923 roku w Lublinie w domu przy ulicy Królewskiej 4. Rodzice – ojciec Jechiel Bass pochodził z Węgrowa, a matka Cypora (Fajga), z domu Warman, urodziła się w Wojślawicach. Josef Bass miał siostrę bliźniaczkę – Helę, oraz dwie starsze siostry – Hankę i Balbinę. Rodzina Bassów mieszkała w domu przy ulicy Żmigród 5. Ojciec był kupcem, importował ze Śląska węgiel. Na rogu ulicy Królewskiej i Żmigrodu mieli skład węgla. Aż do kryzysu gospodarczego w 1930 roku rodzinie powodziło się dosyć dobrze.

W wieku trzech lat Josef Bass rozpoczął naukę w chederze, a następnie w Prywatnym Gimnazjum „Kultura” założonym przez Chaima Glasberga, do którego chodził aż do wybuchu wojny. Jako młody chłopak zapisał się do organizacji syjonistycznej Hanoar Hacijoni.

Pierwsze dwa lata okupacji niemieckiej spędził z rodziną w Lublinie. W wyniku napływu uchodźców żydowskich do Lublina przyjęli do swojego mieszkania dwóch chłopców i jedną dziewczynkę. Po utworzeniu getta przenieśli się na ulicę Rybną, a następnie, po zmniejszeniu jego granic, na ulicę Krawiecką.

W maju 1941 roku Josef Bass uciekł z Lublina razem z dwoma kolegami na wschód. Został złapany przez Rosjan i osadzony w więzieniu Brygidek we Lwowie, gdzie był przetrzymywany jako szpieg przez siedem tygodni, aż do wybuchu wojny niemiecko-rosyjskiej. Kiedy Niemcy zaczęli zbliżać się do Lwowa wydostał się z więzienia, dzięki czemu uniknął masowego mordu dokonanego przez NKWD na więźniach politycznych. Stamtąd udało mu się przedostać aż do granicy perskiej. W Namanganie w Uzbekistanie spędził kolejne lata, aż do zakończenia wojny. Poprzez Związek Polskich Patriotów udało mu się odnaleźć dwie starsze siostry, które uciekły z Lublina tuż po wybuchu II wojny światowej. Razem z siostrami wrócił do Polski w 1946 roku. Jedna z siostr zamieszkała w Wałbrzychu, a druga we Wrocławiu. Nie mogąc znaleźć pracy w Polsce, z pomocą syjonistycznej organizacji żydowskiej wyjechał do Paryża. Po dwóch latach, w 1950 roku wyjechał do Izraela.

Autor biogramu	Maria Radek
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"